

Foreningen til Svmpekundskabens Fremme

SVAMPELISTEN – ARTER OG SLÆGTER

KANTARELLER

Kantarel og Trompetsvamp	Cantharellus og Craterellus
Almindelig Kantarel-gruppen 2)	Cantharellus cibarius-gruppen
Trompetsvamp (Sort T., Stor T.)	Craterellus cornucopioides
Tragt-Kantarel	Craterellus tubaeformis (Cantharellus t.)

LAMELSVAMPE

Ametysthat	Laccaria
Rød Ametysthat	L. laccata
Violet Ametysthat	L. amethystina

Man skal kunne skelne ametysthattene fra Almindelig Trævlhat og Skær Huesvamp-gruppen. Man skal vide, at ametysthatte har et højt indhold af sundhedsmæssigt betænkelige arsen-forbindelser og derfor ikke anbefales som spisesvampe.

Blækhat	Coprinopsis og Coprinellus (Coprinus)
Almindelig Blækhat	Coprinopsis atramentaria (Coprinus atramentarius)
Skade-Blækhat	Coprinopsis picacea (Coprinus picaceus)
Glimmer-Blækhat	Coprinellus. micaceus (Coprinus m.)

Man skal være klar over den særlige giftvirkning af Almindelig Blækhat i forbindelse med alkohol. Det virksomme stof (coprin) har i undersøgelser også vist at skade kønsceller og være muligt kræftfremkaldende. Foruden Almindelig Blækhat er der også flere andre blækhatte, fx Skade- og Glimmer Blækhat, som indeholder mindre mængder af coprin, og de bør derfor ikke spises.

Stor Parykhat, der er spiselig, kan evt. forveksles med unge eksemplarer af Almindelig Blækhat og Skade-Blækhat.

Bredblad	Stropharia
Spanskgrøn Bredblad-gruppen 3)	S. aeruginosa-gruppen
Bruskhat	Marasmius
Elledans-Bruskhat	M. oreades

Man skal vide, at Elledans-Bruskhat ikke må spises rå, da den indeholder blåsyre.

Foreningen til Svmpekundskabens Fremme
SVAMPELISTEN – ARTER OG SLÆGTER

Champignon	Agaricus
Ager-Champignon i bred forstand 1)	A. arvensis s.l.
Blod-Champignon-gruppen 2)	A. sylvaticus-gruppen
Have-Champignon	A. bisporus (brunnescens)
Karbol-Champignon-gruppen 2)	A. xanthodermus-gruppen
Mark-Champignon i bred forstand 1)	A. campestris (campester) s.l.
Vej-Champignon	A. bitorquis
Prægtig Champignon	A. augustus

Ansøgeren skal med sikkerhed kunne kende champignoner fra fluesvampe, ikke mindst fra de giftige. Giftvirkningen af Karbol-Champignon skal kendes.

Man skal kende til den mulige sundhedsskadelige virkning af Ager-Champignon og andre gulnende arter, p.g.a. det store indhold af cadmium. Fødevarermyndighederne anbefaler derfor, at man kun spiser begrænsede mængder af gulnende champignoner.

Alle spiselige champignoner indeholder phenylhydraziner, der i mange undersøgelser har givet anledning til mistanke om, at disse svampe kan være kræftfremkaldende. Indholdet af phenylhydraziner reduceres markant ved tilberedning. Derfor anbefaler fødevarermyndighederne, at man ikke spiser større mængder af champignoner og kun efter tilberedning.

Epaulethat	Panellus
Kliddet Epaulethat	P. stipticus
Fagerhat	Calocybe
Vårmusseron	C. gambosa

Ansøgeren skal være opmærksom på forvekslingsmuligheden med Giftig Trævlhat og Giftig Rødblåd, der begge kan optræde samtidigt med Vårmusseron.

Fladhat	Rhodocollybia og Gymnopus (Collybia)
Horngrå Fladhat-gruppen 2)	R. butyracea-gruppen (Collybia b.)-gruppen
Løv-Fladhat-gruppen 2)	G. dryophilus-gruppen(Collybia d.)-gruppen

Foreningen til Svampekundskabens Fremme
SVAMPELISTEN – ARTER OG SLÆGTER

Fluesvamp	Amanita
Grøn Fluesvamp	A. phalloides
Høj Fluesvamp (Gråbrun Fl.)	A. excelsa (spissa)
Kam-Fluesvamp-gruppen 2)	A. vaginata-gruppen
Kugleknoldet Fluesvamp	A. citrina (mappa)
Panter-Fluesvamp	A. pantherina
Porfyr-Fluesvamp	A. porphyria
Rød Fluesvamp	A. muscaria
Rødmende Fluesvamp	A. rubescens
Snehvid Fluesvamp (Hvid Fl.)	A. virosa

Forvekslingsfaren med champignoner skal kendes (navnlig når det drejer sig om helt unge eksemplarer) og med grønne skørhatte (fx Græsgrøn Skørhat) og med Høj Posesvamp.

De alvorligste svampeforgiftninger i de nordiske lande skyldes især herboende sydøstasiater, der forveksler enten Grøn eller Snehvid Fluesvamp med den i Asien dyrkede posesvamp, Spiselig Posesvamp (Volvariella volvacea).

Fløjlsfod	Flammulina
Gul Fløjlsfod i bred forstand 1)	F. velutipes s.l.

Man skal vide, at der findes flere nærtbeslægtede arter, som kun kan bestemmes mikroskopisk

Gråblad	Flammulina
Røggrå Gråblad i bred forstand 1)	F. velutipes s.l.

Gummihat	Sarcomyxa
Gummihat (Sildig Epaulethat)	S. serotina (Panellus s.)

Man skal kunne skelne den uspiselige Gummihat fra Almindelig Østershat

Hekseringshat (Hekserings-Ridderhat)	Lepista og Paralepista
Brunstænket Hekseringshat (B. Tragthat)	P. flaccida (Clitocybe inversa)
Violet Hekseringshat (Høstmusseron)	L. nuda
Bleg Hekseringshat	L. saeva (Cantharellus t.)

Violet Hekseringshat skal kunne kendes fra violette slørhatte.

Foreningen til Svmpekundskabens Fremme

SVAMPELISTEN – ARTER OG SLÆGTER

Hjelmhat	Galerina
Randbæltet Hjelmhat	G. marginata

Man skal vide, at denne træboende hjelmhat med ring er dødeligt giftig (samme giftstoffer, som hos Grøn og Snehvid Fluesvamp), og at der er en fare for at forveksle den med Foranderlig Skælhat. Der skal kunne redegøres for forskellene.

Honningsvamp	Armillaria
---------------------	-------------------

Man skal være klar over, at visse mennesker ikke tåler Honningsvamp, og at der findes flere lignende arter af Honningsvamp. Honningsvampe bør ved tilberedning opvarmes særligt grundigt. Det er især Mørk Honningsvamp (*A. ostoyae*) som kan fremkalde overfølsomhedsreaktioner.

Huesvamp	Mycena
Skær Huesvamp-gruppen	M. pura-gruppen

Man skal vide, at visse arter i Skær-Huesvamp-gruppen kan være svagt giftige.

Kridthat	Pleurocybella
Kridthat	Pleurocybella porrigens

Kridthat har tidligere været anset for at være spiselig, men har senere givet flere alvorlige forgiftninger, også dødeligt forløbende. Den kan forveksles med arter af Østershat og med Gråhvid Melhat.

Kæmpeparasolhat	Macrolepiota
Stor Kæmpeparasolhat (Stor Parasolhat) i bred forstand 1)	M. procera s.l.

Den skal kunne kendes fra arter af Rabarberhat (*Chlorophyllum*).

Løgghat	Mycetinis
Stor Løgghat (Stor Løg-Bruskhat)	M. alliaceus (Marasmius a.)

Melhat	Clitopilus
Gråhvid Melhat	C. prunulus

Den spiselige Gråhvid Melhat kan forveksles med små giftige tragthatte, fx Eng-Tragthat og med Kridthat.

Mælkehat	Lactarius og Lactifluus
Dråbepletet Mælkehat-gruppen 2)	Lactarius blennius-gruppen

Foreningen til Svampekundskabens Fremme
SVAMPELISTEN – ARTER OG SLÆGTER

Velsmagende Mælkehat-gruppen 2)	L. deliciosus-gruppen
Sødlig Mælkehat-gruppen 2)	L. subdulcis-gruppen
Manddraber-Mælkehat (Olivenbrun M.)	L. necator
Mose-Mælkehat	L. helvus
Peber-Mælkehat-gruppen 2)	Lactifluus piperatus-gruppen
Hvidfiltet Mælkehat-gruppen 2)	L. vellereus-gruppen

Man skal vide, at de skarptsmagende arter er uspiselige uden særlig behandling. I bl.a. Finland og de centraleuropæiske lande spises flere af de skarptsmagende mælkehatte i stor udstrækning efter forudgående nedsaltning. Desuden skal man vide, at Manddraber-Mælkehat indeholder muligt kræftfremkaldende stoffer, som ikke fjernes ved tilberedning og derfor helt frarådes til spisebrug.

Netbladhat	Paxillus
Almindelig Netbladhat-gruppen	<i>P. involutus</i> -gruppen

Man skal vide, at netbladhatte kan forårsage dødeligt forløbende giftvirkninger ved gentagen indtagelse, og specielt være opmærksom på, at arten (i bred forstand) i ældre svampebøger angives som spiselig efter tilberedning.

Orangekantarel	Hygrophoropsis
Almindelig Orangekantarel	H. aurantiaca

Man skal vide, at der findes flere arter, og man skal kunne redegøre for, hvorfor det ikke er kantareller.

Parasolhat	Lepiota
Stinkende Parasolhat	L. cristata

Man skal vide, at flere små arter af parasolhat er meget giftige (samme giftstoffer som i Grøn og Snehvid Fluesvamp).

Parykhat (Blækhat)	Coprinus
Stor Parykhat (Paryk-Blækhat)	C. comatus

Man skal kunne skelne mellem Stor Parykhat (Coprinus comatus) og andre blækhatte-slægter (Copri-nopsis og Coprinellus), fx Skade-Blækhat, som er mistænkt for at være giftig.

Porcelæshat	Mucidula
Porcelæshat	Mucidula mucida
Posesvamp	Volvopluteus og Volvariella

Foreningen til Svampekundskabens Fremme
SVAMPELISTEN – ARTER OG SLÆGTER

Høj Posesvamp	<i>Volvopluteus gloiocephalus</i>
---------------	-----------------------------------

Høj Posesvamp, som er almindelig og anses for spiselig, kan forveksles med giftige fluesvampe.

Pælerodshat	Xerula
Almindelig Pælerodshat	X. radicata (Oudemansiella r.)

Rabarberhat (Rabarber-Parasolhat)	Chlorophyllum (Macrolepiota)
Almindelig Rabarberhat (Rabarber-Parasolhat)	C. olivieri (Macrolepiota o.)
Giftig Rabarberhat	C. brunneum
Ægte Rabarberhat (Rabarber-Parasolhat)	C. rhacodes (Macrolepiota r.)

Almindelig og Ægte Rabarberhat, som er spiselige, kan let forveksles med Giftig Rabarberhat, og de bør derfor generelt frarådes til spisebrug.

Ridderhat	Tricholoma
Hvid Ridderhat-gruppen 2)	T. stiparophyllum (T. album-gruppen)
Jordfarvet Ridderhat-gruppen 2)	T. terreum-gruppen
Stribet Ridderhat-gruppen 2)	T. sciodes-gruppen
Svovl-Ridderhat i bred forstand 1)	T. sulphureum s.l.
Ægte Ridderhat-gruppen	T. equestre/frondosae-gruppen

Alvorlige, også dødelige forgiftninger er rapporteret efter indtagelse af gentagne store måltider af Ægte Ridderhat. Det har ført til forbud mod forhandling af svampen i flere europæiske lande. Nyere polske undersøgelser har dog sået tvivl om årsagen til disse forgiftninger og om identiteten af Ægte Ridderhat (som er et kompleks af svampe) i de rapporterede forgiftningstilfælde. Da man ikke kender det virksomme stof og dets virkningsmekanisme, er det ikke muligt at anbefale indtagelse af Ægte Ridderhat.

Rødblåd	Entoloma
Giftig Rødblåd	E. sinuatum (eulivium) (livium)

Giftig Rødblåd skal kunne kendes fra Vårmusseron, Tåge-Tragthat og hvide ridderhatte.

Silkehat	Leucoagaricus
Rosabladede Silkehat	L. leucothites

Rosabladede Silkehat, hvis spiselighed ikke kendes, er ret almindelig og kan minde om champignoner

Foreningen til Svmpekundskabens Fremme
SVAMPELISTEN – ARTER OG SLÆGTER

Skælhat	Kuehneromyces og Pholiota
Foranderlig Skælhat	K. mutabilis
Krumskællet Skælhat	P. squarrosa

Foranderlig Skælhat skal ubetinget kunne kendes og adskilles fra den dødeligt giftige træboende hjelmhat med ring, Randbæltet Hjelmhat.

Krumskællet Skælhat har givet flere forgiftninger og bør derfor ikke anvendes til spisebrug.

Skærmhat	Pluteus
Sodfarvet Skærmhat	P. cervinus (atricapillus)

Forskellen til Bredbladet Væbnerhat skal kunne angives.

Skørhat	Russula
Broget Skørhat	R. cyanoxantha
Fastkødet Skørhat	R. lepida (rosea)
Galde-Skørhat	R. fellea
Gift-Skørhat-gruppen	R. emetica-gruppen
Hummer-Skørhat-gruppen	R. xerampelina-gruppen
Gift-Skørhat-gruppen	R. emetica-gruppen
Okkergul Skørhat	R. ochroleuca
Prægtig Skørhat	R. paludosa
Spiselig Skørhat	R. vesca
Sværtende Skørhat-gruppen	R. nigricans-gruppen
Stinkende Skørhat	<i>R. foetens</i>

Grønne skørhatte, fx Græsgrøn Skørhat, må ikke forveksles med Grøn Fluesvamp.

De særlige kendetegn for slægten skal kendes, lige som reglen om, at alle mildtsmagende skørhatte, der er fundet i Danmark, er ugiftige.

Foreningen til Svmpekundskabens Fremme

SVAMPELISTEN – ARTER OG SLÆGTER

Slimslør	Gomphidius
Grå Slimslør	G. glutinosus
Slørhat	Cortinarius

Ansøgeren skal kunne genkende karakteristiske arter som værende slørhatte. Man skal være klar over, at der kendes flere dødeligt giftige arter, specielt giftslørhattene, i Danmark, og at mange arters giftighed endnu ikke er undersøgt. Man skal fraråde folk at spise slørhatte!

Sneglehat	Hygrophorus
Elfenbens-Sneglehat-gruppen	H. eburneus-gruppen

Svovlhat	Hypholoma
Gran-Svovlhat	H. capnoides
Knippe-Svovlhat	H. fasciculare

Tragthat	Clitocybe, Infundibulicybe og Leucocybe
Almindelig Tragthat	I. gibba s.l.
Stor Tragthat	I. geotropa (Clitocybe g.)
Anis-Tragthat	C. odora
Eng- Tragthat (Bleg-T)-gruppen	C. rivulosa (C. dealbata)-gruppen
Tåge-Tragthat	C. nebularis
Knippe-Tragthat (Knippe-Gråblad)	L. connata (Lyophyllum connatum)

Man skal vide, at Tåge-Tragthat ikke tåles af alle, og at flere små, hvide arter omkring Eng-Tragthat er meget giftige p.g.a. deres høje muscarin-indhold.

Man bør fraråde at spise Knippe-Tragthat, da den indeholder stoffer, som er mistænkt for at kunne fremkalde kræft.

Stor Tragthat indeholder blåsyre, som dog forsvinder ved tilberedning (opvarmning)..

Foreningen til Svampekundskabens Fremme
SVAMPELISTEN – ARTER OG SLÆGTER

Trævlhat	Inocybe
Almindelig Trævlhat	<i>I. geophylla</i>
Lilla Trævlhat	<i>I. lilacina</i>
Giftig Trævlhat	<i>I. erubescens (patouillardii)</i>

Flere trævlhatte-arter er giftige på grund af deres høje indhold af muscarin.
Man skal kunne kende Giftig Trævlhat fra Vårmusseron og Lilla Trævlhat fra Violet Ametysthat og Skær Huesvamp.

Tåreblad	Hebeloma
----------	----------

Ansøgeren skal kunne kende tåreblade fra ridderhatte og andre lyssporede slægter

Viftesvamp	Tapinella
Sortfiltet Viftesvamp (Sortfiltet Netbladhat)	<i>T. atrotomentosa (Paxillus atromentosus.)</i>

Vokshat	Hygrocybe, <i>Cuphophyllus</i> m.fl.
Kegle-Vokshat-gruppen	<i>H. conica</i> -gruppen
Eng-Vokshat	<i>C. pratensis (Hygrocybe p.)</i>
Snehvid Vokshat-gruppen	<i>C. virgineus (Hygrocybe verginea)</i> -gruppen
Væbnerhat	Megacollybia
Bredbladet Væbnerhat	<i>M. platyphylla</i>

Skal kunne kendes fra Sodfarvet Skærmhat.

Østershat	Pleurotus
Almindelig Østershat	<i>P. ostreatus</i>

Man skal kunne skelne Almindelig Østershat-gruppen fra den giftige Kridthat og den uspiselige Gummiat.

RØRHATTE

Skælrørhat	Leccinum
Brun Skælrørhat-gruppen 2)	L. scabrum-gruppen
Orange Skælrørhat-gruppen 2)	L. versipelle-gruppen

Man skal vide, at de orange skælrørhatte skal tilberedes med ekstra grundig opvarmning, da de ellers kan give kraftigt mavebesvær hos nogle.

Galderørhat	Tylopilus
Galderørhat	Tylopilus felleus

Unge frugtlegemer af Galderørhat, som er bitre men ugiftig, kan forveksles med Spiselig Rørhat-gruppen.

Rørhat	Boletus
Spiselig Rørhat-gruppen (Karl Johan)	Boletus edulis-gruppen

Kan forveksles med unge eksemplarer af den bitre men ugiftige Galderørhat.

Bitterørhat	Caloboletus
Rod-Rørhat	<i>Caloboletus radicans</i> (Boletus r.)
Skønfodet Rørhat	Caloboletus calopus (Boletus c.)

Skønfodet Rørhat, Rod-Rørhat, og den meget sjældne Rødmosset Rørhat (*Caloboletus kluzakii*), er ligesom Galderørhat, bitre.

Dværgrørhat	Xerocomellus
Rødsprukken Rørhat-gruppen	X. chrysenteron (Boletus c.)

Imleria (Boletus)	Imleria (Boletus)
Brunstokket Rørhat	Imleria badia (B.badius)

Slimrørhat	Suillus
Brungul Slimrørhat (Brungul Rørhat)	S. luteus
Grovporet Slimrørhat (Grovporet Rørhat)	S. bovinus
Hulstokket Slimrørhat (Hulstokket Rørhat)	S. cavipes
Lærke-Slimrørhat (Lærke-Rørhat)	S. grevillei

Giftrørhat	Rubroboletus (Boletus)
Satans Rørhat-gruppen	Rubroboletus satanas-gruppen

Man skal vide, at den sjældne Satans Rørhat og tre andre meget sjældne arter, Djævle-Rørhat (*Rubroboletus legaliae*), Rødgul Rørhat (*Rubroboletus rhodoxanthus*) og Purpur-Rørhat (*Imperator rhodopurpureus*), er giftige.

Indigorørhat	Suillus og Neoboletus
Netstokket Indigorørhat-gruppen ²⁾	<i>Suillellus luridus</i> (<i>Boletus l.</i>)-gruppen
Punktstokket Indigorørhat-gruppen ²⁾	<i>Neoboletus luridiformis</i> (<i>Boletus erythropus</i>)-gruppen
Peberrørhat	Chalciporus
Peberrørhat	Chalciporus piperatus

PORESVAMPE

Birkeporesvamp	Fomitopsis betulina
Broget Læderporesvamp-gruppen ²⁾	Trametes versicolor-gruppen
Kæmpeporesvamp (Kæmpe-Knippeporesvamp)	Meripilus giganteus
Oksetunge	Fistulina hepatica
Skællet Stilkporesvamp-gruppen 2)	Cerioporus squamosus(Polyporus s.)-gruppen
Svovlporesvamp	Laetiporus sulphureus
Tøndersvamp	Fomes fomentarius

PIGSVAMP

Pigsvamp	Hydnum
----------	--------

STINKSVAMPE

Hunde-Stinksvamp	Mutinus caninus
Almindelig Stinksvamp	Phallus impudicus

STØVBOLDE m. fl.

Bruskbold-arter	<i>Scleroderma</i> spp
Pære-Støvbold	<i>Apioperdon pyriforme</i>
Krystal-Støvbold	<i>Lycoperdon perlatum</i>
Kæmpe-Støvbold	<i>Langermannia gigantea</i>
Stjernebold-arter	<i>Geastrum</i> spp

TRØFLER

Trøfler er svampe, der danner underjordiske knoldformede frugtleger. Der findes trøfler inden for slægten *Tuber* og mange andre slægter af svampe; de fleste af disse er uspiselige, og nogle regnes for at være giftige. *Tuber*-slægten omfatter verdens mest eftertragtede spisesvampe, især Piemonteser-Trøffel (*T. magnatum*) og Perigord-Trøffel (*T. melanogaster*), som begge ikke findes i Danmark, men også Sommer-Trøffel (*T. aestivum*), som findes i Danmark, er værdsat.

BÆGERSVAMPE

Morkel	Morchella
Almindelig/Spiselig Morkel-gruppen	Morchella vulgaris/esculenta-gruppen
Kegle-Morkel-gruppen	Morchella conica/elata-gruppen

Rå og utilstrækkeligt opvarmede morkler er giftige. De skal varmebehandles grundigt, før de spises.

Stenmorkel	Gyromitra
Ægte Stenmorkel	G. esculenta

Ægte Stenmorkel er meget giftig. Selv efter tørring og/eller afkogning er der giftstoffer tilbage. Den bør ikke bruges som spisesvamp.

Foldhat	Helvella
Kruset Foldhat	Helvella crispa

Orangebæger	Aleuria
Almindelig Orangebæger	Aleuria aurantia/td>

ANDRE SVAMPE

Almindelig Guldgaffel	Calocera viscosa
Kruset Blomkålssvamp	Sparassis crispa
Almindelig Judasøre	Auricularia auricula-judae

Noter:

- 1) Der findes flere nært-beslægtede arter, der oftest kun kan bestemmes med sikkerhed på mikroskopiske karakterer.
- 2) Der findes flere arter inden for gruppen. Arterne kan oftest bestemmes med sikkerhed på makroskopiske karakterer.

Revideret maj 1998/Jørgen Albertsen

Revideret 2004/Chr. Lange (omkring Ægte Ridderhat)

Revideret 2015/Anne Storgaard (navneændringer m.m.)

Revideret november 2018/Henny Tang Lohse (navneændringer)

Revideret marts 2021/Jørn Gry m.fl. (generelt)

Revideret september 2021/Jørn Gry (navneændringer omkring Giftørhat)